

For undervisere: Anna og Peters åbne dør

Information om øvelsen

Indhold

Denne øvelse sætter fokus på forskelsbehandling i den pædagogiske praksis i forhold til handicap. De studerende skal læse casen og derefter analysere den i forhold til lovuddragene i Bilag: Udvalgte lovuddrag. De studerende skal forholde sig til, hvordan man kan udøve en ikke-diskriminerende pædagogisk praksis, der respekterer og beskytter rettighederne for personer med handicap.

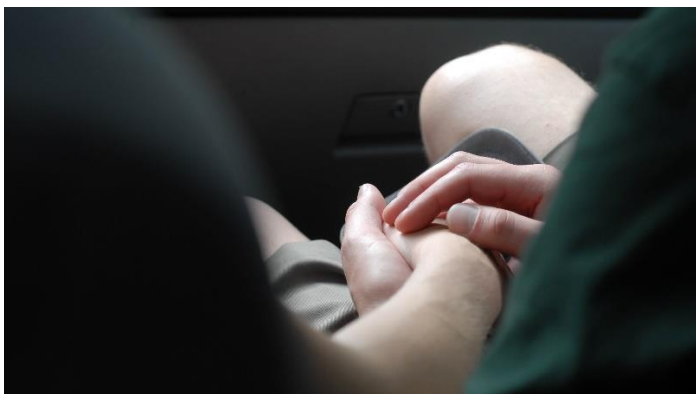
Formål

- At de studerende analyserer og vurderer pædagogernes ageren i en fiktiv case ud fra principperne om ligebehandling og ikke-diskrimination.
- At de studerende reflekterer over, hvordan den pædagogiske praksis kan understøtte ligebehandling af personer med handicap.

Materialer

Arket For studerende, med casen og en række spørgsmål til arbejdet med casen.

Bilag: Udvalgte lovuddrag. Bilaget indeholder både international og dansk lovgivning, som de studerende skal benytte til at analysere casene ud fra. Print til de studerende.

Introduktion

Introducér de studerende for begreberne ligebehandling og ikke-diskrimination, hvis de ikke allerede er blevet introduceret for dem (fx gennem det digitale læringsforløb Ligebehandling og ikke-diskrimination for pædagoguddannelsen). Inddel de studerende i grupper på 2-4 personer. Udlevér arket For studerende og lad de studerende læse casen Anna og Peters åbne dør. Bed eleverne diskutere spørgsmålene på arket i grupperne. I Bilag: Udvalgte lovuddrag finder de studerende den mest relevante danske og internationale lovgivning i forhold til dilemmaerne i casen. Når grupperne har arbejdet med spørgsmålene til casen, samles der op på spørgsmålene i plenum. Efter casen finder du et ekspertudsagn, du kan benytte i den opsamling af øvelsen om casen.

1. Casen læses

Her kan du læse casen:

Anna (A) og Peter (P) går på en efterskole for unge udviklingshæmmede og er blevet kærester. Personalet oplever at P ikke har forståelse for A's grænser (P har generelt svært ved at aflæse andres kropssprog), og at P gerne vil have sex, mens A er på et andet udviklingsstadium og udelukkende forbinder det at være kærester med at holde i hånd og måske kysse lidt. Parret mødes på A's værelse og lukker døren. Personalet mener, at det er vigtigt at døren står åben, så de har mulighed for at se, om der er brug for, at de griber ind. A og P vil gerne have døren lukket.

(Case skrevet af Marie Delgado Ebbesen)

2. Der arbejdes med casen

De studerende skal diskutere følgende spørgsmål i grupperne:

1. Hvad er jeres umiddelbare tanker om casen?
2. Hvad tænker I om personalets ageren i casen?

De studerende skal efter disse umiddelbare refleksioner diskutere følgende spørgsmål om casen i relation til

Bilag: Udvalgte lovuddrag:

3. Diskuter med udgangspunkt i Handicapkonventionens artikel 7, hvis rettigheder, der står i fare for at blive krænket i denne case.
4. Vil I vurdere personalets indgreb med at åbne døren som diskrimination? (se Bilag: Udvalgte lovuddrag, herunder Lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af handicap § 5 og inddrag også Handicapkonventionens artikel 22).
5. Overvej hvordan man som pædagog burde forholde sig, og hvordan man som pædagog kunne takle situationen i praksis.
6. Hvad mener I, at ligebehandling vil betyde i denne case?
7. Overvej, hvilke dilemmaer der kan opstå i den pædagogiske praksis, når forskellige personers interesser og rettigheder kommer i konflikt.

3. Refleksion og opsamling

Der samles op i plenum, hvor grupperne deler deres besvarelser med resten af holdet. Når den fælles diskussion af svarene er ved at nå sin afslutning, eller når du vurderer, det er tid, kan du lave en opsamling inspireret af følgende ekspertudsagn (kan evt. læses op for de studerende):

Nikolaj Nielsen
Chefkonsulent og
teamleder, Handicap,
Ligebehandling, Institut
for
Menneskerettigheder

"Diskrimination på grund af handicap indebærer ikke, at mennesker med handicap nødvendigvis skal behandles på samme måde som alle andre. Pointen med ligebehandling er, at alle mennesker har krav på lige muligheder og samme respekt. Forskelsbehandling af mennesker med handicap har traditionelt ofte været begrundet i et beskyttelsesprincip. Som fagperson særlig opmærksom, når man støder på

bør man derfor være

forskelsbehandling som er begrundet i ønsket om at beskytte mennesker med handicap mod deres egen vilje. Menneskeretten forudsætter, at alle mennesker som udgangspunkt har ret til selvbestemmelse og indflydelse på deres eget liv. Når grænserne for lovlig forskelsbehandling, der er begrundet i ønsket om at beskytte mennesker med handicap, skal trækkes, er det derfor helt afgørende, at de mennesker som bliver forskelsbehandlet inddrages og høres, og at der tænkes i veje til, hvordan selvbestemmelse kan opnås i den konkrete situation om ikke nu så i fremtiden."

Afsluttende kan du spørge de studerende, om de selv har nogle erfaringer fra praktik eller arbejde omkring problemstillinger vedrørende diskrimination i det pædagogiske arbejde med personer med handicap.

Bilag: Udvalgte lovuddrag

Du kan herunder læse om ikke-diskrimination og ligebehandling, og se eksempler på, hvor det kommer til udtryk i internationale konventioner og dansk lovgivning. Derudover fremhæves tre centrale principper fra Børnekonventionen.

IKKE-DISKRIMINATION I MENNESKERETTEN

Ligebehandling og ikke-diskrimination er tæt forbundet med hinanden. Ikke-diskriminationsprincippet, der indleder Verdenserklæringen og de fleste konventioner fastslår at alle har lige rettigheder og at

IKKE-DISKRIMINATIONSPRINCIPPET

Børnekonventionen Artikel 2

1. Deltagerstaterne skal respektere og sikre de rettigheder, der er fastsat i denne konvention, for ethvert barn inden for deres jurisdiktion, uden forskelsbehandling af nogen art og uden hensyn til barnets eller dets forældres eller værges race, hudfarve, køn, sprog, religion, politiske eller anden anskuelse,

PRINCIPPET OM BARNETS TARV

Børnekonventionen Artikel 3

I alle foranstaltninger vedrørende børn, hvad enten disse udøves af offentlige eller private institutioner for socialt velfærd, domstole, forvaltningsmyndigheder eller lovgivende organer, skal barnets tarv komme

PRINCIPPET OM BARNETS RET TIL INDDRAGELSE

Børnekonventionen Artikel 12

1) Deltagerstaterne skal sikre et barn, der er i stand til at udforme sine egne synspunkter, retten til frit at udtrykke disse synspunkter i alle forhold, der vedrører barnet; barnets synspunkter skal tillægges

De rettigheder, som børnekonventionen indeholder, og som der ikke må ske diskrimination i relation til, dækker blandt andet over:

- At deltagerstaterne skal yde passende bistand til forældre og værger ift. deres pligt som opdragere af børn og sikre udviklingen af institutioner, ordninger og tjenesteydelser til omsorg for børn (Artikel 18 § 2).
- At et psykisk eller fysisk handicappet barn bør have et indholdsrigt og menneskeværdigt liv under forhold, der sikrer værdighed, fremmer selvtilliden og medvirker til barnets aktive deltagelse i samfundslivet (Artikel 23 § 1).

Hvis man oversætter disse principper til det pædagogiske arbejde betyder det, at det pædagogen gør over for et barn med handicap i udgangspunktet ikke skal være ringere end det pædagogen ville have gjort overfor et barn uden handicap. Ligebehandling af personer med handicap skal således fremmes gennem den pædagogiske praksis.

IKKE-DISKRIMINATION IFT. HANDICAP I MENNESKERETTEN

Handicapkonventionen sætter fokus på retten til ikke at blive udsat for forskelsbehandling på grund af handicap:

Handicapkonventionen Artikel 7

1. Deltagerstaterne skal træffe alle nødvendige foranstaltninger til at sikre, at børn med handicap fuldt ud kan nyde alle menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder på lige fod med andre børn.
2. I alle foranstaltninger vedrørende børn med handicap skal barnets tarv komme i første række.
3. Deltagerstaterne skal sikre børn med handicap retten til frit at udtrykke deres synspunkter i alle forhold vedrørende dem selv på lige fod med andre børn, idet børnenes synspunkter skal tillægges passende vægt i overensstemmelse med deres alder og modenhed, samt ret til at modtage handicap- og alderssvarende bistand for at virkeliggøre denne ret.

Handicapkonventionen Artikel 22

Respekt for privatlivet

1. Ingen person med handicap må uanset bopæl eller boform udsættes for vilkårlig eller ulovlig indblanding i sit privatliv eller familieliv, sit hjem eller sin brevveksling eller andre former for kommunikation, eller for ulovlige angreb på sin ære og sit omdømme. Personer med handicap har ret til lovens beskyttelse mod sådan indblanding eller sådanne angreb.

LIGEBEHANDLING OG IKKE-DISKRIMINATION IFT. HANDICAP I DANSK LOVGIVNING

I Lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af handicap, der gælder bredt i samfundet, fastslås retten til at nyde sine rettigheder i samfundet uden diskrimination på grund af handicap:

Lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af handicap Kapitel 1:

§ 1. Lovens formål er at forhindre forskelsbehandling på grund af handicap og at fremme ligebehandling af personer med handicap.

§ 5. Ingen må udsætte en anden person for direkte eller indirekte forskelsbehandling på grund af dennes handicap.

Stk. 2. Der foreligger direkte forskelsbehandling, når en person på grund af dennes handicap behandles ringere, end en anden person bliver, er blevet eller ville blive behandlet i en tilsvarende situation.

Stk. 3. Der foreligger indirekte forskelsbehandling, hvis en tilsyneladende neutral bestemmelse, betingelse eller praksis vil stille personer med handicap ringere end andre personer.

Stk. 4. Chikane skal betragtes som forskelsbehandling, når en uønsket optræden i relation til en persons handicap finder sted med det formål eller den virkning at krænke dennes værdighed og skabe et truende, fjendtligt, nedværdigende, ydmygende eller ubehageligt klima for den pågældende.

Stk. 5. En instruktion om at forskelsbehandle en person på grund af dennes handicap betragtes som forskelsbehandling.